

čez novo dolino, čez nov holm in ustavil se je šele takrat, ko je bil tako truden, da je padel čisto brez moči na zemljo. Na solnčnem visokem kraju je bilo to, solnce je upiralo tja na vso moč svoje žarke, pripekalo je in žgalo, a on je ležal tam na goli zemlji s široko razprostrtimi belimi perutnicami, z odprtim kljunom, težko sopeč in z napolzastrtimi trudnomeglenimi očmi. Ure so tekle, a mladič je ležal razprostrt na vroči zemlji. Čez dolgo naposled se je oprl na noge in šel opotekaje in kakor slep zdaj naravnost dajle, zdaj na desno in zdaj na levo. Razprostrte peruti so se vlekle po zemlji za njim, rep se je drsal zadaj po tleh, trepalnice so postajale težje in težje, dvigal jih je siloma in z naporom in strmel v nedoločno daljo z rdečimi motnimi in zmešanimi očmi. Suhi kljun bi bil rad kje omočil, nečesa hladnega bi bil rad, opotekal se je dalje in obležal zopet na planoti. In ko je tako vnovič miroval, je padla nanj kakor kamen težka ptica. In oprijela ga je z ostrimi kremplji, ki so se zapičili globoko v njegovo meso, izključevala je v hipu blodne oči, vso glavo je razključevala in srebala z žejno strastjo njegove bele vodene možgane. In raztrgala je vsega, vsega razključevala in požrla. Nato se je dvignila v skoro navpični črti v višave, zazibala se visoko v

zraku kakor čoln na viharnih valovih in izginila v daljavi. In ko se je delal mrak, se je vrnila na hrast samotna samica. Gledala je, iskala po vejah, spustila se v zrak, ozirala se po daljavi in krakala, ali oglašale so se tuje, neznane vrane. Priletele so bliže, odletele so zopet in se razgubile med že mračnimi gozdnimi vrhovi. Belega mladiča ni bilo, samica se je vrnila v hrast in tisto noč prenočevala prvikrat sama po silno dolgem, dolgem času. In tako je bilo potem celo vrsto noči. A nekoč, ko je bila že pozna jesen, ko so pota že pomrzovala in je bila slana že davno zamorila vse rože, se je njeno življenje mahoma izteklo. Ponoči, ko je spala, se je naenkrat prebudila, v njeni notrini se je nekaj s'škalo in krčilo, zakrakala je enkrat, dvakrat od hipne bolečine, izgubila na veji ravnotežje in se prevrnila tako vznak, da je visela na nogah. In tudi iz prstov je odhajala moč. Popuščali so jo drug za drugim, peruti so visele od nje, pričela je padati od veje do veje in naposled je obležala mrtva na z listjem pokritih gozdnih tleh.

Hladna noč je bila takrat in prvi led se je delal po gozdnih lužah. Tiho je bilo vse, samo hladen dih je šel preko dalje, neka neznana mrzla moč, ki je umorila zadnje zelenje.

Književnost.

Ljubislava. Drama v petih dejanjih. Spisal Etbin Kristan. Čas dejanja: Sredi osmega stoletja. Pozorišče: Korotan. Založil L. Schwentner. V Ljubljani 1907.

„Ljubislava“ ni drama, ampak daljši epos, ki mesto posameznih spevov nosi napise: Prvo, drugo dejanje itd. Vzlic temu pa pisatelj tudi pripovedovavnega talenta nima; ena sama, precej vsakdanja misel se vleče po vseh petih dejanjih, se semtertja zamota z drugimi nič manj vsakdanjimi, se z vso silo in umetnostjo ter trudom nekje zapleta in zaplete in konča kakor krepka beseda natočnica na kakem plakatu: „Naprej! Pogin kristjanom! V boji!“ Bogobvari, da bi kdo zgolj zaradi te tendence obsodil vso kompozicijo „Ljubislavino“; kompozicija sama ne velja nič. Temeljna hiba je ta, da je vendar v tej drami vse tako markirano in napeljano, kakor da se mora osredotočiti okoli Ljubislave, in vendar teče vse dejanje mimo nje in bi se vse lahko tudi brez nje godilo. Ljubislava ni dejansko žarišče vse drame, dasi bi morala biti. Z boji z Nemci „Ljubislava“ ni v nobeni bistveni zvezi — tudi strastna ljubezen Nemca, napolkristjana Gottwalda do Ljubislave dejanja ne premika dalje, ga ne vodi in ne določuje. In vendar pisatelj rine vsak prizor dalje s pomočjo Ljubislave, ki je pa v celi drami le imaginarna količina. Posebno na odru se opazi, kako so vsi ti zapletljaji

le narejeni. V resnici je pisatelju šlo tudi samo za to, da naslika v Ljubislavi neko posebno bitje — „interessanten slučaj“, kakor navadno pravimo. Ali ta značaj je skozinskoz ponesrečen. Ljubislava je nervozna, histerična ženska, ki se v drugem dejanju brez motivov izpreobrne v kristjano, ki je pa tudi kot kristjana precej čudna. Kot poganka je Ljubislava podobna čudežni sibili, kot kristjana pa kaki prorokinji iz Viljem Boothove „Heilsarmee“ ali pa kaki antimilitaristiški sodrugi. Meniha Winimunda je pisatelj študiral v grofa Hoensbroechea brošurah ali pa v podobnih zgodovinskih virih, Ljubislavo iz kakega kompendija za psihiatre, v Bistromiru je nameraval poosebiti „die reine Vernunft“, Milorad je stari zaljubljeni znanec iz romanc, Ljubičan častitljiv ožak, patriarh, včasih ravnatoko hudo zamaknjen kot njegova hči. Vsi staroslovanski pogani so angelji, nemški kristjani pa vrage — to je kompozicija te drame, kakor na kaki „zadnji sodbi“, kjer je polovica ljudij uvrščenih med blažence, polovica pa med peklenščke. Čudno, da so take drame mogoče med Slovenci, ki imamo „Krst pri Savici“. F. T.

Ranarnici i ljekarnici iz franjevačkog reda. Napisao Janko Barlè. Preštampano iz „Liječničkog Vijestnika“. U Zagrebu. Tiskom Dioničke tiskare. — Zgodovina zdravilstva nas pelje v srednjem veku in še